

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

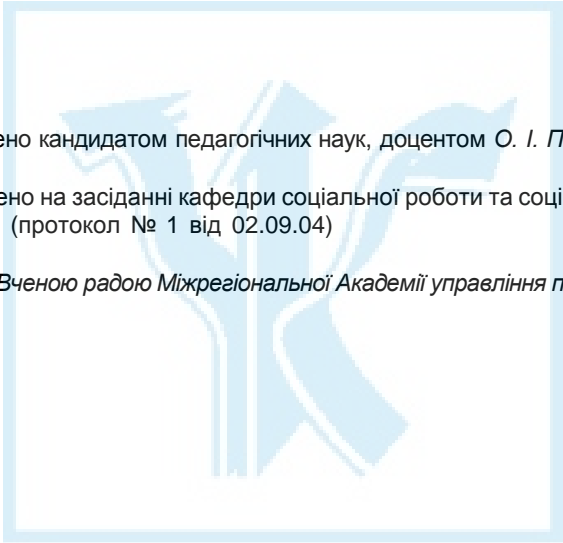
**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

“СОЦІОНІКА”

(для спеціалістів, магістрів)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено кандидатом педагогічних наук, доцентом *О. І. Пилипенком*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки (протокол № 1 від 02.09.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Пилипенко О. І. Навчальна програма дисципліни “Соціоніка” (для спеціалістів, магістрів). — К.: МАУП, 2005. — 12 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Соціоніка”, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соціоніка є однією з інноваційних технологій, які здебільшого використовують для вирішення соціальних і психологічних проблем людини. Маючи в арсеналі різноманітні діагностичні та комунікативні технології, соціоніка сприяє створенню ефективної взаємодії та спілкуванню, формуванню груп, сімейних стосунків тощо. У соціальній роботі завдяки соціонічному підходу визначаються ефективні умови і якість надання соціальних послуг, сприяння клієнтам у розвиненні насаги і самоефективності.

Навчальна програма з курсу “Соціоніка” складена на основі теорії української, зокрема київської, школи соціоніки. Програма дисципліни передбачає ознайомлення майбутніх фахівців з соціальною роботою та соціальною педагогікою з основами теорії соціоніки і конкретними її методиками.

Мета курсу — ознайомити студентів з теоретичними основами та практичними надбаннями соціоніки.

Основні завдання курсу:

- викласти системні знання про соціоніку;
- сформувати інтерес до новітніх наукових підходів;
- розвинути навички користування соціонічними методиками;
- сформувати вміння застосовувати здобуті знання у практичній діяльності.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН вивчення дисципліни

“СОЦІОНІКА”

№ пор.	Назва теми
1	Сутність соціоніки
2	Теоретичні витoki соціоніки
3	Історіографія соціоніки і спрямування її розвитку
4	Особистість у системі соціонічних знань
5	Взаємодія у групі як система соціонічних квадр
6	Соціонічні принципи формування колективів і груп
7	Інновація соціоніки в соціальній роботі та соціальній педагогіці

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“СОЦІОНІКА”

Тема 1. Сутність соціоніки

Вступ у соціоніку. Поняття про дуальну природу людини. Інтертипні відносини. Поняття про модель інформаційного метаболізму. Модель соціона. Поняття про інформаційний обмін. Теоретичні передумови розвитку методу. Вихідні положення класифікації К. Юнга. Система екстраверт — інтроверт. Парні групи. Закономірності типології К. Юнга. Сутність методики “індикаторів типів Мерс — Бригс”. Соціонічний підхід. Соціонна природа людства та асоціонність суспільства. Наукова і креативна природа соціоніки. Функції соціоніки: аналітична, прогностична. Етико-моральні зобов'язання спеціаліста соціотехніка. Принципи заборони в соціоніці. Механізми передання замовлення і контролю між квадрами. Причини помилок при визначенні типів особистості в соціоніці.

Література [1; 3; 11; 13; 15; 22; 25; 29]

Тема 2. Теоретичні витoki соціоніки

Типологія особистості Аристотеля, Ламброзо, П. Ганушкіна, Є. Кречмера, А. Кемпінського, А. Личка, К. Леонгарда. Розвиток теорії К. Юнга у працях А. Аугустинавичюте. Змістовні характеристики психічних функцій К. Юнга в соціоніці А. Аугустинавичюте. Дослідження психологічної сумісності в сім'ї. Змістовні характеристики символів, що використовуються в соціоніці. Поняття про натуральне квадркування. Теорія інтертипних відносин. Проект відновленого та розширеного списку соціонічних типів. Соціоніка і трансперсональна психологія.

Література [1–6; 13; 22; 29]

Тема 3. Історіографія соціоніки і спрямування її розвитку

Історичні й наукові етапи розвитку методу соціоніки. Постановка завдань на різних етапах розвитку методу. Основні етапи впровадження методу соціоніки. Соціоніка в системі соціальних наук. Концепція про чотири еволюційні стадії розвитку і закону зміни квадр. Історичні процеси. Суспільство як психоінформаційна система. Соціоніка і типи культур людства. Соціонічні особливості трьох світових релігій. Етносоціоніка. Соціонічні типи суперетносів. Соціоніка, філософські та релігійні системи. Генеза розвитку і впровадження методу української школи психоінформатики. Київська школа психоінформатики. Зарубіжний та вітчизняний досвід використання соціонічного підходу до вирішення соціальних проблем.

Література [7; 8; 22; 23, 29]

Тема 4. Особистість у системі соціонічних знань

Інтеграційна функція свідомості. Принцип формування функцій інформаційного метаболізму у процесі розвитку індивідуума. Голографічна модель мислення. Поняття про аналітичну соціоніку. Структура і розмірність функцій інформаційного метаболізму. Векторна структура інформаційного метаболізму. Соціоніка і архетипи мислення. Квадри та їх соціально-психологічні особливості. Технології гармонізації соціотипів. Визначення соціотипів за зовнішність.

Література [1; 4; 9; 10; 15; 16; 22; 29]

Тема 5. Взаємодія у групі як система соціонічних квадр

Інтертипні відносини. Малі групи в соціоніці. Критерії стійкості малих груп. Стабільні групи в соціоніці. Динамічна модель відносин. Ієрархія комунікативних моделей у спілкуванні. Супертип у малій групі. Моделювання інтертипних відносин. Моделі життєвих норм поведінки в соціоніці. Сексуальна програма у квадрі з позицій психоаналізу і соціоніки.

Література [1; 2; 7; 9–11; 14; 17; 22; 29]

Тема 6. Соціонічні принципи формування колективів і груп

Психоформи типів організацій. Професійні характеристики функцій у моделях соціотипів. Соціоніка і формування оптимальних колективів. Методика процесу. Ділові характеристики соціотипів. Соціотипи на “гратах менеджменту”. Соціоніка в управлінні колективами.

Література [1; 2; 5; 18; 22; 26; 29]

Тема 7. Інновація соціоніки в соціальній роботі та соціальній педагогіці

Соціально-поведінкова та психолого-педагогічна сутність соціоніки. Тенденції розвитку соціоніки в роботі з клієнтами. Основні завдання соціоніки в соціальній роботі. Методи соціоніки в соціальній роботі. Організаційні особливості застосування соціоніки в різних сферах соціальної роботи. Соціальна допомога клієнтам соціальної роботи з урахуванням їх соціотипів. Соціономічна діагностика і психокорекція: форми і методи. Соціонічна консультація. Концепція і програма соціонічної освіти в Україні. Факультет соціоніки гуманітарного закладу вищої освіти. Досвід практичної роботи на виробництві та у вищих закладах освіти.

Література [1; 5; 6; 12; 21–23; 26; 29]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність соціоніки.
2. Поняття про дуальну природу людини.
3. Сутність інтертипних відносин.
4. Модель інформаційного метоболізму.
5. Модель соціона.
6. Інформаційний обмін.
7. Теоретичні передумови розвитку соціоніки.
8. Класифікація К. Юнга.
9. Закономірності типології К. Юнга.
10. Типологія Є. Кречмера.

11. Типологія А. Личка.
12. Типологія К. Леонгарда.
13. Загальні характеристики соціотипів за А. Аугустиновичюте.
14. Характеристика інтуїтивно-логічного екстраверта (Дон Кіхот, Новатор).
15. Характеристика сенсорно-етичного інтроверта (інтротима) (Дюма, Художник).
16. Характеристика етико-сенсорного екстраверта (екстрати-ма) (Гюго, Популяризатор).
17. Характеристика логіко-інтуїтивного інтроверта (Декарт, Аналітик).
18. Характеристика етико-інтуїтивного екстраверта (Гамлет, Драматург).
19. Характеристика логіко-сенсорного інтроверта (Максим, Контролер).
20. Характеристика логіко-сенсорного екстраверта (Шерлок Холмс, Адміністратор).
21. Характеристика сенсорно-логічного екстраверта (Македонський, Генерал).
22. Характеристика інтуїтивно-етичного екстраверта (Гекслі, Психолог).
23. Характеристика інтуїтивно-етичного інтроверта (Єсенін, Лірик).
24. Характеристика інтуїтивно-етичного інтроверта (Бальзак, Критик).
25. Характеристика етико-сенсорного інтроверта (Драйзер, Мораліст).
26. Характеристика етико-інтуїтивного інтроверта (Доктор Ватсон, Миротворець).
27. Характеристика сенсорно-логічного інтроверта (Габен, Майстер).
28. Характеристика сенсорно-етичного екстраверта (Цезар, Покровитель).
29. Методика “індикаторів типів Мерс–Бригс”.
30. Соціонна природа людства.
31. Асоціонність суспільства.
32. Наукова і креативна природа соціоніки.

33. Етико-моральні зобов'язання спеціаліста соціотехніка.
34. Принципи заборони в соціоніці.
35. Причини помилок при визначенні типів особистості в соціоніці.
36. Розвиток теорії К. Юнга у працях А. Аугустинавічюте.
37. Характеристики символів, що використовуються в соціоніці.
38. Натуральне квадровання.
39. Теорія інтертипних відносин.
40. Історія соціоніки і спрямування її розвитку.
41. Основні етапи впровадження методу соціоніки.
42. Соціоніка в системі соціальних наук.
43. Концепція про чотири еволюційні стадії розвитку і закону зміни квадр.
44. Соціоніка і типи культур людства.
45. Соціонічні особливості трьох світових релігій.
46. Етносоціоніка.
47. Соціонічні типи суперетносів.
48. Українська школа психоінформатики.
49. Київська школа психоінформатики.
50. Зарубіжний та вітчизняний досвід використання соціонічного підходу до вирішення соціальних проблем.
51. Особистість у системі соціонічних знань.
52. Інтеграційна функція свідомості.
53. Принцип формування функцій інформаційного метаболізму.
54. Голографічна модель мислення.
55. Аналітична соціоніка.
56. Векторна структура інформаційного метаболізму.
57. Соціоніка і архетипи мислення.
58. Типи ІМ: літературні портрети.
59. Соціоніка у виборах.
60. Ієрархія комунікативних виборів у спілкуванні.
61. Типи ІМ (ТІМ) і акцентуації.
62. Структура типу ІМ і топологія психіки.
63. Квадри, їх соціально-психологічні особливості.
64. Технології гармонізації соціотипів.

65. Визначення соціотипів за зовнішністю.
66. Взаємодія у групі як система соціонічних квадр.
67. Інтертипні відносини.
68. Малі групи в соціоніці.
69. Критерії стійкості малих груп.
70. Стабільні групи в соціоніці.
71. Динамічна модель відносин.
72. Ієрархія комунікативних моделей у спілкуванні.
73. Моделювання інтертипних відносин.
74. Моделі життєвих норм поведінки в соціоніці.
75. Соціонічні принципи формування колективів і груп.
76. Ділові характеристики соціотипів.
77. Соціотипи і “грати менеджменту”.
78. Психоформи типів організацій.
79. Професійні характеристики функцій у моделях соціотипів.
80. Соціоніка в управлінні колективами.
81. Розвиток соціоніки в соціальній роботі.
82. Соціально-поведінкова та психолого-педагогічна сутність соціоніки.
83. Тенденції розвитку соціоніки в роботі з клієнтами.
84. Основні завдання соціоніки в соціальній роботі.
85. Методи соціоніки в соціальній роботі.
86. Організаційні особливості застосування соціоніки в різних сферах соціальної роботи.
87. Соціальна допомога клієнтам соціальної роботи з урахуванням їх соціотипів.
88. Соціономічна превенція.
89. Соціономічна психокорекція.
90. Соціонічна консультація.
91. Концепція і програма соціонічної освіти в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Аугустинавичюте А.* Дуальная природа человека // Наука и религия. — 1991. — № 12.
2. *Аугустинавичюте А.* Исследования психологической совместимости в семье // Семья и личность (психолого-педа-

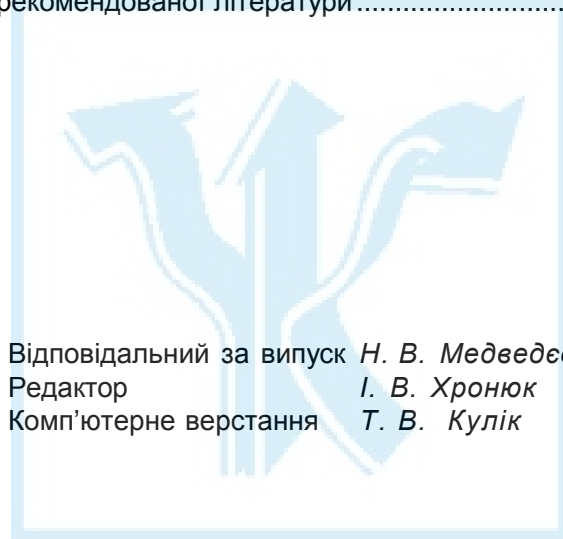
гогические, социологические и медико-психологические проблемы: Тез. докл. Всесоюз. конф. в Гродно. — М., 1981.

3. *Аугустинавичюте А.* Комментарий к типологии Юнга и введение в информационный метаболизм. — М., 1982. — 18 с.
4. *Аугустинавичюте А.* О дуальной природе человека. — М., 1983. — 72 с.
5. *Аугустинавичюте А.* О символах. Смысловое содержание в соционике используемых символов. — М., 1982. — 6 с.
6. *Аугустинавичюте А.* Соционная природа человечества и асоционность общества. — М., 1982. — 16 с.
7. *Букалов А. В.* Исторические процессы и закон сменяемости квадр: Докл. на семинаре КГДУ: Рукопись. — К.: УИС, 1989.
8. *Букалов А. В.* История соционики и направления ее развития: Докл. на 1-й Всесоюз. конф. по соционике. — Полтава, 1988.
9. *Букалов А. В.* О четырехуровневой модели ТИМа: Докл. на семинаре в КГДУ, 1990 г.: докл. на 3-й Всесоюз. конф. по соционике: Рукопись. Паланга, 1990 г. — К.: УИС, 1991.
10. *Букалов А. В.* 16-ти компонентная модель ТИМа: Докл. на 3-й Всесоюз. конф. по соционике: Рукопись. Паланга, 1990 г. — К.: УИС, 1991.
11. *Букалов А. В., Бойко А. Г.* Соционика: тайна человеческих отношений и биоэнергетика. — К.: Соборна Украина, 1992.
12. *Букалов А. В., Ермак В. Д., Каганец И. В.* Заочная школа соционики. — К.: УИС; Соционические технологии. — 1991. — 77 с.
13. *Букалов А. В., Ермак В. Д., Каганец И. В.* Соционика: обзор науки. — К.: УИС; Соционические технологии. — 1991.
14. *Гуленко В.* Обери супутника на все життя // Ваше здоров'я. — 1991. — № 8.

15. Гуленко В. Особистість. Як вона влаштована? // Початкова школа. — 1991. — № 4–5.
16. Гуленко В. Соционика: новый взгляд на старые проблемы. // ЭКО. — 1989. — № 12.
17. Гуленко В. Соціоніка. Інтертипні стосунки // Наука і суспільство. — 1990. — № 6–9.
18. Гуленко В. Соціоніка. Практичні поради // Наука і суспільство. — 1990. — № 10–12. — 1991. — № 1.
19. Гуленко В. В. Аспект времени в восприятии информации психикой человека // Психология личности и время: Тез. докл. и выступлений Всесоюз. науч. конф. — Черновцы, 1991 г. — Т. 2. — С. 60–63.
20. Гуленко В. В., Молодцов А. В. Введение в соционализ. — К.: ВЗУУП, 1991.
21. Гуленко В. В., Тыщенко В. П. Юнг в школе. Соционика — межвозрастной педагогике: Учеб.-метод. пособие. — Новосибирск: Изд-во Новосиб. ун-та, 1997. — 270 с.
22. Журналы “Соционика, ментология и психология личности”. “Психология и соционика межличностных отношений”. “Менеджмент и кадры: психология управления, соционика и социология”.
23. Овчаров А. А. “Соционика — путь к личности. Для тех, кто работает с подростками”. — Новосибирск: РИПЭЛ, 1992.
24. Семиченко В. А. Психологія особистості. — К.: Видавець Ешке О. М., 2001. — 427с.
25. Слинько О. Б. Ключ к сердцу — соционика. — К.: Довира, 1991.
26. Слинько О. Б. Люди в вашем деле: Энциклопедия социального менеджмента. — К.: Трамвай, 1996.
27. Филатова Е. С. Соционика для вас. — Новосибирск, 1993. — 295 с.
28. Шульман Г. А. Историзм, творчество и соционика // Историзм и творчество: Матер. конф. Москва, 1989 / Филос. о-во. СССР; ИФ АН СССР. — М., 1990.
29. E-mail:socion@ibc.com.ua

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Соціоніка”	3
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Соціоніка”	4
Питання для самоконтролю	6
Список рекомендованої літератури	9

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-1895

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП